

21.5.2024

Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvoston kanslian lausuntopyyntö VN/25113/2023

Valtion virkamieseettisen neuvottelukunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtioneuvoston jäsenen tehtävään liittyvästä karensista sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston kanslia on pyytänyt lausuntoa valtion virkamieseettiseltä neuvottelukunnalta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtioneuvoston jäsenen tehtävään liittyvästä karensista sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi laki valtioneuvoston jäsenen tehtävään liittyvästä karensista sekä muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Uuden lain nojalla voitaisiin rajoittaa enintään 12 kuukauden määräajaksi valtioneuvoston jäsenen oikeutta siirtyä toimikautensa päätyttyä uuteen tehtävään. Ehdotettua lakia sovellettaisiin sekä pääministeriin että valtioneuvoston jäsenenä toimiviin muihin ministereihin. Lakia sovellettaisiin myös valtioneuvoston jäsenyydestä vapautettuun henkilöön 12 kuukautta eron myöntämisestä.

Valtion virkamieseettinen neuvottelukunta esittää lausuntonaan seuraavaa.

Neuvottelukunta toteaa, että esitysluonnoksessa on otettu kattavasti huomioon neuvottelukunnan aikaisemmasta asiaa koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta antamassaan lausunnossa esittämät näkökohdat ja huomiot (VN/3166/2022, VN/3166/2022-VM-3).

Neuvottelukunta totesi edellä mainitussa aikaisemmassa lausunnossaan, että esityksessä olisi myös syytä tarkastella niitä karenssipäätöksen jälkeisiä tilanteita, joissa siirtyminen uuteen tehtävään tai toimeen ei tapahdukaan ilmoituksessa tarkoitetulla tavalla.

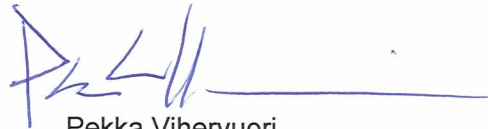
Lausuntopyynnön kohteena olevan uuden lakiluonnoksen 3 §:ssä säädettäisiin lain soveltamisalaan kuuluvan henkilön velvollisuudesta ilmoittaa uuteen tehtävään siirtymisestä. Säännöksen 4 momentin mukaan ”Ilmoitusvelvollisuus koskee myös tilanteita, joissa henkilö aikoo ottaa vastaan tai aloittaa uuden tehtävän aiemmin ilmoittamansa lisäksi tai joissa aiemmin ilmoitetun uuden tehtävän sisältö muuttuu olennaisella tavalla.” Kyseisen momentin säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ilmoitus olisi säännöksen mukaan annettava myös, jos henkilö valtioneuvoston jäsenenä tai jäsenyyttä välittömästi seuraavan 12 kuukauden aikana aikoo ottaa vastaan tai aloittaa uuden tehtävän aiemmin ilmoittamansa lisäksi tai jos aiemmin ilmoitetun uuden tehtävän sisältö muuttuisi olennaisella tavalla.

Neuvottelukunta kiinnittää huomiota siihen, ettei edellä mainitun säännösluonnoksen sanamuodosta tai sitä koskevasta perustelutekstistä selkeästi käy esille se, että ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluva uusi tehtävä voisi tarkoittaa myös henkilön aikaisemmin ilmoittaman tehtävän asemesta mahdollisesti vastaanotettavaa tai aloitettavaa uutta tehtävää. Tällöin henkilö luopuisi aikaisemmasta tehtävästään tai aikomuksestaan siirtyä aikaisemmin ilmoittamaansa tehtävään tämän toisen tehtävän johdosta. Neuvottelukunta esittääkin harkittavaksi, että edellä kuvatun tilanteen kaltainen olosuhdemuutos tuotaisiin selkeämmin esille myös säännös- ja perustelutekstissä.

Lakiluonnoksen 8 §:ssä säädettäisiin korvauksesta karenssin ja asian käsittelyn ajalta. Pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että karenssin sisältävän päätöksen kohteena olevan ilmoituksen antajan tulisi ilmoittaa karenssilautakunnalle sellaisista olennaisista muutoksista, jotka voisivat vaikuttaa hänelle määrättyyn karenssiin tai karenssin ajalta maksettavaan korvaukseen. Kyse voisi olla esimerkiksi siitä, että ilmoituksen antaja tai tuleva työnantaja olisi vetäytynyt uuteen tehtävään siirtymisen edellyttämistä toimenpiteistä eikä ilmoituksen antaja tulisi valituksi tai otetuksi karenssin kohteena olevaan tehtävään.

Neuvottelukunta kiinnittää vielä huomiota siihen, ettei edellä säännösluonnoksen perusteluissa mainittu olosuhdemuutoksista ilmoittamista koskeva velvollisuus käy ilmi varsinaisista lakiluonnoksen säännösteksteistä (3 ja 8 §), vaikka olosuhdemuutoksella voi olla merkittävä vaikutus henkilön oikeuteen saada korvausta. Edelleen esitysluonnoksesta ei suoraan ilmene, voiko henkilöllä olla määrätyn karenssin aikana tehtäviä, joista maksetaan jonkin suuruista palkkaa, palkkiota, etuutta tai muuta korvausta.

Puheenjohtaja

Pekka Vihervuori

Sihteeri

Kati Orkola

Jakelu

Valtion virkamieseettisen neuvottelukunnan jäsenet